

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótalajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A D. M. K. E. és Zombor.

Zombor, 1906. nov. 8

A multban, mikor a nemzet azt mondhatni, állandóan fegyverben állt, hogy területének épségét, politikai és lelkiismereti szabadságát egyszerre két ellenség ellen védelmezze, egyes egyedül az erős bástyafal gyűrűvel övezett városokban tengődött valamelyes kulturális élet.

A szabadság és a szerelem költészete megfért a táborhelyeken; lelkesítő, tüzes csatadalaival indultak harcba a daliák, s édes-bús szerelmi dalaiban sirták el a vitézi élet sanyaruságait, ha az örökös hadi készség néha napján egy kis pihenni való időt engedett nekik.

A tudomány azonban riadoz a fegyverzajtól s elhallgat, ha csendes, nyugalmas helyre nem talál. Erről áll az antik mondás: inter arma silent Musae. Ez az oka, hogy a százados harcokban vagy nem volt e hazában tudományos törekvés és tevékenység, vagy ha volt olyan-amilyen, biztosabb helyeken húzódtott meg. Kassáé, Sárospataké, Debrecené, Nagyenyedé és Pesté az érdem, hogy nemzeti műveltségünk

forrásai a viszontagságos idők véres zivatarai közt teljesen ki nem apadtak. A fényugarak, melyek a központokból szétáradtak, bármennyire gyöngék voltak is, egyrészt megvilágították régi kulturánk homályosodó kincseit s legalább nemzetünk jobbainak közkincsévé tették; másrészt felderítették a jelenben érezhető százados mulasztásokat s megmutatták az elmaradás orvoslásának s általa egy jobb jövődönnek utját. Ez magyarázza meg, hogy lehetett a közműveltség terén oly rohamos előhaladást tennünk, mikor végre-valahára az óhajtott béke áldásos korszaka ránk köszöntött.

A külföld csodálkozhatik azon, mint voltunk képesek a legnagyobb elmaradottságból szinte egyszerre a művelt nyugat népeinek színvonalára felemelkedni, mi azonban hálával adózunk bástyás városainknak, hogy régi műveltségünk ápolásának biztosításával ébren tartották nemzetünkben a készséget és hajlandóságot az újabb műveltség elsajátítására.

A mi vármegyénk városai nem voltak ily szerencsés helyzetben, nem

lehettek a multban a nemzeti művelődés oltártüzeinek oltalmazói és szítói. A mi vidékünk ugyanis valóságos hadak útja volt. A rajta végig zúduló ellenséges áradatok elsöpörték utjukból a netalán tán alakulóban levő kulturális központokat. Városi élet csak a százados harcok megszűnése után eredt meg itt a két nagy folyam között. Ujvidék 1746-ban, Zombor 1749-ben, Szabadka pedig még később lesz sz. kir. várossá.

De ha a multban a viszonyok mostohasága megfosztotta őket a nemzeti kulturális feladatának teljesítésétől, annál inkább meg kell követelnünk tőlük ma, mikor a békés idők áldásai felvirágoztatták őket. Az anyagi jólét kétszeresen kötelezi városainkat a nemzeti műveltség ápolására és mind szélesebb és szélesebb rétegekben való elterjesztésére.

E kötelesség felismerésének s e kötelesség teljesítésére felbuzdult törekvésnek örvendetes jelét látjuk mi Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottságának azon határozatában, hogy a D. M. K. E.-et legközelebbi közgyű-

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

A kuruc hősök hamva mellől.

— A „Bácska“ eredeti tárcája. —

Irta: **Vértesi Károly.**

Az a rajongó szeretet, mellyel II. Rákóczi Ferenc fejedelem iránt viseltettek a hősnek társai, katonái, kortársai, szóval a nép, Rákóczi emlékezetének a feltámadásában felujult, századok multán, a magyar szívekben Amit látunk a hamvak útján, nem volt az csupán csak hivatalos szertartás, hanem a lelkek megnyilatkozása, Magyarország népeinek egymáshoz közel hozása, jutása. Aki hős volt, ha el is buktatták, tisztelettel bámolja a világ, ne vét arany betűkkel jegyzi fel Clio a történelem lapjára, cselekvését elmondja és az örökkévalóságnak átadja. A nemes szív, melyet a szenvedés átjárt a hazaszeretet, ha el is porlad, még akkor is melegít, mikor kihült már.

Mi voltunk az első zarándokok, törvényhatósági küldöttek, egyuttal a szemtanu bizonyosságok arra, hogy hült porában hazajött a dicsőséges fejedelem, a munkácsi nagyszony, édesanyjával, a fiával, hős társaival, akik nem

hagyták el őt, a dicső vezértük az életben, együtt vannak halálukban is. A fiu is ugy kívánta, hogy az anyja mellé temessék. Ugy történt ott és itt. Jól volt ez így megtéve, elévülhetlen érdem Thaly Kálmánnak. Így kívántam én is, mikor a konstantinápolyi lazaristák templomában, életem vándorútján, a drága hamvakat felkerestem és tettem rá az utazó társaimmal nemzeti színű szalagos koszorut. Így kívántuk mindannyian régen, szinte könnyebben hal meg a magyar ember, hogy ki van tépve a törvénykönyvből a szégyenlap s az anyaföldben álmodhatja tovább a nagyságos fejedelem, Magyarország feltámadását, az ujkori labancok pusztulását.

Az anyafölddel vegyülő poroknak, olyan diadalmenetjük volt, melyet szem eddig nem látott, róla fül nem hallott. Káprázatos valóság volt, mely az egész országon keresztül vonult. Miként a vihar mozdít mindent, ami útjában áll: megmozdította ez a halottas, mégis ünnepélyes menet a szíveket, könyvet facsart a szemekből. Százerek, milliók vehettek ki az ünneplésből részüket, gyujthattak világot, diszt rakhattak a bázukra, mehettek harangzugás mellett imádkozni a templomba,

a legszabadabb Rákócziért, a leghősebb társaiért, a szegény, szenvedő hazáért. Aki e hazába való, az mind ünnepelt. Egy Istenünk, egy a hazánk. Ennek az édes hazának a szabadságáért, miertünk, utódokért küzdöttek szabadsághőseink, legyen áldott örökké az emlékük.

Csak azt tettük meg, amivel tartozánk és minden nemzeteknek, nagyoknak és kicsinyeknek példát adott a magyar nemzet, hogyan kell a szabadsághősöket halálukban is megtisztelni, emlékezetükben följutítani a honszerelmet. Boldog vagyok, hogy a hamvak útján én is ott voltam, ahol mások csak gondolatban lehettek, mert századok nem adnak felbuzdulással ilyen eseményt. Kicsi nemzet vagyunk, fajrokonaink sincsenek, de azt hiszem, hogy ezzel a cselekvéssel elismerést szereztünk a világ minden művelt, szabadságszerető népe előtt.

Bács-Bodrog vármegye és Zombor szab. kir. város méltóan volt képviselve a dicsőséges Rákóczinak és a vele bujdosó hős társainak a második s egyuttal örök sirbatételénél. A gyászpompára küldöttséget menesztett, lovasokat a bandériumba, koszorut helyezett a

lésének megtartására a városba kebelebe meghívta.

Üdvözljük a törvényhatósági bizottságot e határozatáért abban a bizodalmas jó reménységben, hogy kulturfeladatainak teljesítése terén ez csak a megindulás, mely után folytonos haladás következik.

Városi közgyűlés.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 7-én apatini Fernbach Károly főispán elnökle alatt rendkívüli közgyűlést tartott.

A közgyűlés egyetlen tárgya a Délmagyarországi Közművelődési Egyesület kérelme volt, hogy rendes évi közgyűlését Bács-Bodrog vármegye székhelyén, Zomborban tarthassa meg.

Fernbach Károly főispán Hauke Imre polgármesterrel és a tisztviselőkkel pontban 11 órakor lépett a közgyűlési terembe, ahol az egybegyűlt bizottsági tagok lelkesen megéljeneztek.

A főispán a napirend előtt szép beszédben elparentálta Ottó főherceget, mondván: „Önök is értesültek arról, hogy uralkodó házunkat, a magyar királyt, sulyos gyász érte. Köztudomásu a magyar nemzet hűsége és loyaltása. Ha királyát sulyos gyász vagy csapás éri, mindig vele érez. Zombor város törvényhatósági bizottsága sem maradhat el, hogy felkent királya iránt érzett ragaszkodásának és hódolatának kifejezést ne adjon. Indítványozom, hogy a törvényhatósági bizottság öfelsége a magyar királyhoz részvétiratot intézzen és kérje fel a miniszterelnök önagy-méltóságát, hogy ezen részvétiratot a trón számolyához juttatni kegyeskedjék.”

Az indítványt a törvényhatósági

bizottság állva hallgatta végig és egyhangu helyesléssel magáévá tette.

A főispán a jegyzőkönyv vezetésével Gyurisits György főjegyzőt, a szólni kívánók feljegyzésével dr. Agyics János aljegyzőt bizván meg, a közgyűlést megnyitotta.

Az állandó választmány határozati javaslata, amelyet csekély módosítással határozattá emelt a közgyűlés, a következő:

Tekintettel a D. M. K. E. hazafias és kulturális missziójára, valamint a magyar nemzeti állam kiépítése érdekében kifejtett buzgó tevékenységére, a közgyűlés kimondotta, hogy az egyesületet öszinte hazafias örmömmel látja a város falai között és meghívja az idei rendes évi közgyűlésnek Zomborban leendő megtartására.

Az egyesület közgyűlésével kapcsolatos ünnepélyek rendezése és egyéb szükséges intézkedések megtétele céljából egy bizottságot küldött ki a közgyűlés azzal, hogy a város közönsége köréből magát nagy bizottsággá egészítse ki. E bizottság tagjai lettek: Hauke Imre polgármester, Spanyol József tanácsos, dr. Thurszky Zsiga városi ügyész, dr. Agyics János aljegyző, Listyevits Titusz rendőrfőkapitány, Heintz Kálmán főszámvevő, dr. Baloghy Ernő, Buday Gergely, dr. Bugarszky Koszta, dr. Donoszlovits Vilmos, dr. Falcione Árpád, dr. Grüner Samu, Henneberg Sándor, dr. Konyovits Dávid, Kozma László, dr. Lallosevits János, dr. Mayer Nándor, Mérő Ignác, dr. Scheer Ármán, Sztrilich Zsigmond és Zsulyevits Ernő bizottsági tagok. Ezt a bizottságot utasította a közgyűlés, hogy az ünnepélyek keretének megállapítása, valamint a rendezés mikénti foganatosítása tár-

gyában a D. M. K. E., valamint Bács-Bodrog vármegye vezetőségével lépjen érintkezésbe és tegye meg a szükséges intézkedéseket az egyesület tagjainak és vendégeinek méltó fogadtatása és elszállásolása érdekében. S végül gondoskodjék a közgyűlés megtartása és a szokásos ünnepségek rendezése körüli teendőik ellátásáról.

A közgyűlés az ünnepségek rendezése körül felmerülendő költségek fedezésére dr. Mayer Nándor, Falcione Lőrinc és több bizottsági tag felszólalására 1000 koronát szavazott meg. Falcione Lőrinc bizottsági tag több pro-pozíciót ajánlott a vendégek fogadására és ellátására, kérte a főispánt, hogy más nagyterem hiányában a közgyűlés megtartására engedje át a vármegyeház nagytermét és a főispáni lakást.

A jegyzőkönyvet nyomban hitelesítették.

A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület igazg. választmányi ülése.

Vármegyei gazdasági egyesületünk f. évi október hó 24 én igazgató-választmányi ülést tartott. Jelen voltak: Latinovits Géza, dr. Falcione Nándor, Koczár Zsigmond, Tárczay Dezső, Falcione Gusztáv, Szigeti Wargha László, Falcione Lajos, Zabik László, Faragó József, Szauerborn Károly, dr. Pertschy Ferenc, dr. Poór Béla, Inhoff József. Elnökolt Latinovits Géza, előadó és jegyzőkönyvvezető Inhoff József volt.

Tárgysorozat előtt az elnök bejelenti, hogy az ügyvezetést Galambos Sándor volt igazgatótól átvette és az ügyvitellel ideiglenesen Inhoff József tjkárt bizta meg.

Felvastatott Galambos Sándornak gazdasági tanulmányának beílló bucsulevele, amelyet a gyűlés tudomásul vett.

Az ügyvezető igazgatói állásra beérkező kérvények felülbírlásával és az állásra történő jelöléssel a központi végrehajtó bizottság hatalmaztatott föl.

ravatalra. Szeged, Budapest, Kassa és Késmárk évkönyvei szólnak erről.

Fernbach Károly függetlenségi párti főispán vezetése mellett Budapestén küldöttségi tagok voltak a megye részéről: Eigl József, Fernbach Bálint, Hipp Dezső, Kiss Gyula, Klanszki Nándor, Kovács Huszka Ferenc, Lányi Mór, Márton Mátyás, Matkovits Béla, Mikosevits Kanut, Scultéy Ferenc, Schmausz Endre, Ungár Lajos. Az egyháziak az ö papi pallium ornátusukban, a világiak fényes, feltűnést keltő díszmagyarban, söt kuruc öltözetben (Lányi) is. Birvalszky György lovas vitte a megyei ezredéves ünnepélyi zászlót, Pilaszánovits József lovas a vármegye koronázási zászlóját, Szemző Károly lovas a megyének 1837. évből való zászlóját. Teljes, fényes díszben valamennyi apródaik, megyei tisztviselők, Rákóczi korabeli öltözetben a megye színeiben. Ezek voltak: Lajos József, Fischer István, Tomesányi Aladár, Horvátovits Aladár, Ergh Lajos, Hrubány Gyula. Három megyei hajdu egészítette ki a menetet.

A budapesti ünnepélyen Zombor város részéről ugyancsak a főispán vezetése mellett küldöttségi tagok voltak: Hauke Imre polgár-

mester, Fernbach Péter képviselő, ki a megye részéről is küldve volt, továbbá Falcione Árpád, Jovánovits József, Mérő Ignác, Novák Elemér, Pataj Sándor, Spanyol József és e sorok írója. Valamennyi díszmagyarban. Rados Márk lovas vitte a város zászlóját. Apródaik voltak: Raits Márton és Juhász Lajos. Két városi pandur is volt a menetben.

A főispán és polgármester elismerésre méltó ügybuzgalommal járták ki előző napon a rendbe illeszkedést, tovább utazást és tudatták a küldöttségi tagokkal a végzeteket.

Nem könnyű dolog volt ez, mikor az országos nagy gyülekezésben, rendezésben az emberek könnyen veszítik fejüket; ráment az egész nap, október 27-ike.

Másnap mind a két küldöttség csoportosult a Kossuth Lajos utca egy kijelölt kávéházában. Gyors egymásutánban jöttek a díszruhás bácskai, zombori magyarok, szemek ékességei. Szívélyes kézszorítások. Az örm kiült az arcokra, mert mindenki érezte, hogy ritkaságos nagy dolgot lát és hozzá az idő kedvező, söt ragyogó. A napsugár vigan táncolt a fényes gombokon, a sok srany ékes-ségen, disztárgyon. Kocsikon hajtunk a Keleti-

pályaudvarhoz. A Rákóczi utcát már sűrűn népesítették be a korábban kelők, látni igyekvők. A háztetők és padlás ablakok is megkapták a maguk közönségét, — akiket föltűnés az élet. Le is kalimpált egy szerenésetlen áldozat, vigyázatlan asszony.

A pályaház nagy előcsarnokában megállunk, elfoglaljuk a kijelölt helyünket. Lovász Márton képviselő, Kovács Dénes szerkesztő és mások jönnek az ödvözlésünkre. Az ország színe-java volt itt, a köznek szolgáló emberek, miniszterektől, a főméltóságoktól a szürkébb emberekig, akik küldöttségi minőségükben ad hoc szinte megnöttek s a nagy egészben részt tettek és egyek voltak.

Feszült figyelemmel vártuk a halottas diszkoci berobogását, ajtainak felnyílását. A koci ott állapodott meg, ahol álltunk, mindent jól láttunk. Megható jelenet, az ország szívébe jött a nagy Rákóczi, hült porában, és a vérei, bujdosó társai, vezérei. A fejedelmi koronát vörös bársony vánkoston elől viszik. Neves emberek emelik vállakra a vörösréz sirládákat. Ez Rákóczi koporsója, hermelin szegélyes biborvörös lepellel leterítve. Mellette a Rákóczi megyék alispánjai haladnak. Mindig a koporsó

Az eddig alkalmazott pénztárnoknak — hűséges és megbízható működésének kifejezése mellett az ig. választmány fölmond, neki 600 korona végkielégítést szavaz meg.

Elhatározott, hogy a pénztárnoki állásra 1200 korona évi fizetéssel a hivatalos órák alatt állandóan működő egyén választotta meg.

Az egyesület havi szakközlönyét egyelőre Inhoff József titkár szerkeszti. A közlönynek 1907. január 1-től kezdődő kiadása iránt pályázat iratlik ki. A szöveg megszerkesztésével Inhoff titkár bizatik meg. A beérkezett ajánlatok iránt a központi végrehajtó bizottság tesz előterjesztést az ig. választmánynak.

Az ig. választmány kebeléből a momentán felmerülő ügyek elintézése végett központi végrehajtó bizottságot szervez, amelynek tagjai: az elnökség, az igazgató, a titkár és négy választott tag u. m.: Falcione Lajos, dr. Birvolszky György, dr. Falcione Árpád és Tárcazy Dezső.

A gazdák biztosító-szövetkezetével az egyesület újabb egyezsége lép. Az ez iránti teendők a központi végrehajtó bizottságra bizatnak.

A mezőgazdasági érdekképviselet kérdését az előadó hosszasan fejtegette. Szerinte a gazdasági egyesületek eddigi sikertelen működését az érdeklődés hiánya, a rosszul díjazott tisztviselők alkalmatlansága és az anyagiakban való szűkölködés okozta. A kényszer-társulásnak hiva. Legyen minden községben, járásban, megyében egy oly forum, amely tisztán a gazda érdekeiért küzd. Ha viselendi a gazda a terheket, lesznek jogai is.

A szervezet testületi beosztásánál fentartandó a megyei szervezet, csak a kisebb vár megyék vonandók egybe egy szervezetté. Ily beosztásnál a nemzetiségi és szociális szempontok is tekintetbe veendőek.

A vármegyei gazdasági egyesületek teljes autonómiája biztosítottassék. A kényszer-társulás által befolyó jövedelemből a hivatalos gazdasági egyesületek segítése törvényhozásilag biztosítottassék.

A gazdasági egyesületek végzik a társadalmi és üzleti szervezést, a hivatalos érdekképviselet tisztán hivatalos ténykedésű. Utóbbi hatósági joggal is felruházandó.

mellett álltak. Az ereklyéket viszik a fejedelem után. A másik, az a hazaszeretben példát adó anya, Zrinyi Ilona, a vértanu Zrinyi Péter méltó leányának a koporsója. És így sorban Rákóczi József, Beresényi Miklós gróf kuruc generális és neje, Csáky Krisztina grófnő koporsója, Eszterházy Antal gróf, Sibrik Miklós koporsója.

Ismét vörös bársony párnán fejedelmi jelvény, a Thököly Imréné, utána koporsóban ő maga, még utána az ereklyék.

A lovas banderiumok utnak indultak, a harsonák megszólaltak, a mi küldöttségünk előtt éppen tárogató hangzott fel.

Megindult lassu lépésben a menet, melyet a kordonon kívül lévő gyalogjáróról, emelkedett helyekről, tribünökről, erkélyekről, ablakokból nézték száz és százazren. Minden jól volt kivethető, mert a ragyogó nap megvilágított minden zugot, fodrot, kiküszöbölte minden honnét a homályt. Ezer szem kellett volna, mint Argusnak, akkor sem láthattunk volna meg mindent, mert annyi volt. Mesébe, Kelet tündérregéibe illő kép, melyet csak Magyarországon tudnak így megfesteni. Örömmézés a szivekben, bánattal vegyülve, mikor támad

Vármegyei gazdasági egyesületünknek (gazdaközönségünk több adót fizet mint Erdélyország!) legalább évi 50,000 korona segélyre volna szüksége kitűzött céljainak megvalósításához.

Egy ettől előtű tervezet elkészítésére Falcione Lajos kéretett föl. E tervezetet a végrehajtó bizottság fogja tárgyalni.

A futaki községi gazdakörnek a káposzta konzervgyár legszükségesebb költségeire 400 korona előleg szavaztatott meg.

A délmagyarországi közművelődési egyesület gazdasági szakosztályát az egyesület átveszi. Programja leendő a Dmke által e célra rendelkezésre bocsájtandó összegből a háziipar fejlesztése, népies gazdasági előadások rendezése. Gazdakörök és munkásegyletek szervezése.

A szociális mozgalmaknak helyes mederbe leendő irányítása Mezőgazdasági csoportkiállítások rendezése. Paraszt fiu és leány gazdasági internátusok létesítése. Fenti program kivételéhez a szomszédos gazdasági egyesület közreműködését is kikéri.

A délvidéki gazdasági egyesület állandó választmányába az ig. választmány belép. Beválasztatnak a következők: Latinovits Pál, Latinovits Géza, Falcione Lajos, dr. Birvolszky György, Zabik László, Szigeti Varga László, Lebach Antal, Galambos Sándor, továbbá az egyesület mindenkorai igazgatója és titkára.

Elhatározott egy oly kérvénynek a földművelésügyi miniszteriumhoz való felterjesztése, amelynek értelmében a mezőgazdasági cselédek ellen hozott ítéleteknek azonnal végrehajtása kéretik.

Az első magyar gazdasági gépgyár részvénytársaságnak egy önjáró géprendszerű gőzekéről tesz Inhoff titkár jelentést. Az ekeket egy 8 lóerejűnek nevezett lokomobil húzza. E gép 32 effectív lóerőt fejt ki. Az ekeket 7 ekevasu s egyszerre egy ölet fog. A szántható mélység 14 hüvelyk,

Óránkint 1 magyar holdat szánt föl. Költsége óránkint 3—5 korona. Szükséglet óránkint 35—40 kiló. Szükséges munkaerő 1 gépész, 1 fűtő, 1 irányító béres és 1 fogat, amely a vizet húzza. A lokomobillal óránkint 4 kilométer ut tehető meg vontatás alkalmával. Nedves talajban sarkantyuk és ösztökékkel

köztünk még egy Rákóczi? mikor a századok hosszu sora csak egyet szült. Bizzunk a magyarok Istenében, talán küld majd vezető Mózes, mikor arra a legnagyobb szükségünk lesz, mert érezzük mindnyájan, hogy szabadok akarunk lenni, az emberi jogokat, melyet adott az Isten, el nem veheti tőlünk az ember. Világosság, népszabadság, jöjjön el a te országod! Ez a vágyunk, mely nem hagy nyugtot, elég volt már a megpróbáltatásból és szenvedésből.

Kuruc dallamok hangzanak fel, kivonnak a merengésből. Az utca kanyarulatainál többet látunk, buzogányt tartó vaspáncélos lovagot, zászlót Szűz Mária képével, a Rákóczi család család cimereivel. Bársonyos, szobros diszkapuk, árboerdő gazdag zászlódisszel, cimereikkel, nem tudjuk, hová nézzünk, a sorunkból mindenestre kevesebbet látunk, mint egy helyből az elvonulást néző, de a bámulat moraját mindig halljuk.

A Szt. István bazilika, méltó hely ehhez a ravatalozáshoz, melyet körülálltunk.

(Vége köv.)

a járásra szintén képes. A lokomobil és eke test együttes ára 1300 korona.

Az egyesület székháza a gazdák biztosító szövetkezeténél biztosítottatik.

A szolga 600 korona bért, szabad lakást fűtést és világítást kap.

Kérvény nyújtandó be a m. kir. földművelésügyi miniszteriumhoz az egy éven aluli borjak levágatásának betiltása iránt.

Az országos baromfitenyésztési egyesületnek a Szabadkán november 16., 17. és 18 án rendezendő kiállítására fedezet hiányában segélyt nem szavazott meg a gyűlés.

Az országos Széchenyi-szövetség a szociális mozgalmak meggátlása céljából munkálkodását felajánlotta egyesületünknek.

Miután egyesületünk saját hatáskörében óhajtja e kérdést tanulmányozni és a törekvéseket helyes mederbe szorítani, a felajánlott szivességre egyelőre nem reflektál.

Uj tagokul fölvették: Német János Bácsgyulafalva, Firány Sándor Zombor, Fraticsevits Gáspár Zombor, Fink Miklós Szépliget, Strausz Antal Szépliget, Rapp Jakab Szentfűlöp, gombosfalvi Gombos Dezső Obecsei Vujits István joghallgató Zombor, Tomcsány, Aladár vármegyei közigazgatási kiadó Zombor, Rác Soma főgimnáziumi tanár Zombor.

Hesz Márton egyesületi megbízott tartalmas átiratát tudomásul veszi az egyesület. A téli esti tanfolyamok rendezésének előkészítésével Inhoff titkár bizatik meg.

A monostorszegi legelők feltülbirálására dr. Poór Béla ügyész és Szigeti Varga László földműves iskolai igazgató küldetnek ki.

A háziipari ügyek vezetésére állandó alkalmaztatással Zabik László bizatik meg — a miniszteri végzés leérkezte után.

A háziipar terén ugy itthon, mint a bukaresti kiállításán elért szép eredményekért Zabiknak köszönetet szavaz az ig. választmány.

Az egyesületi székház ünnepies megnyitása iránti előmunkálatok megtételére a közp. végrehajtó bizottság kéretik fel.

Faragó József véleményadás iránt tett felszólalására az ómoravica olvasókör az alapítók sorába leendő belépésre kéretik föl.

A 4 órahosszat tartó gyűlés tárgysorozata kimerítettén, Latinovits Géza elnök köszönetet mond a jelenlévőknek a fárasztó gyűlésen történt megjelenésért, mire az ülést berekeszti.

Inhoff.

H i r e k .

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Soós Imre kecskeméti járásbírói joggyakornokot az ujvidéki törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Lovassy István tordai pénzügyőri számgyakornokot a zombori pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez ideiglenes minőségben pénzügyi számtisztte nevezte ki.

Diszpolgári oklevelek átadása. A város törvényhatósága által legutóbb megválasztott gróf Zichy Aladár, gróf Apponyi Albert, gróf Andrassy Gyula és Kossuth Ferenc diszpolgárok okleveleinek átadására Zombor város küldöttsége tegnap délután utazott Budapestre. Az okleveleket a küldöttség, amelyet Fernbach Károly főispán vezet, ma délelőtt 10 órakor fogják a képviselőházban átadni. A küldöttségben részt vesznek Fernbach Péter és dr. Balogh Ernő országgyűlési képviselők is.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Balla Árpád újvidéki főispánt a „Matica” kormánybiztosává nevezte ki.

Kinevezés. A zombori pénzügyigazgatóság Juhász István pénzügyőri fővigyázót a kulai és Muszka Lajos pénzügyőri fővigyázót az apatini pénzügyőri szakaszhoz szemlésekké nevezte ki.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Bartos József újvidéki adótisztet a csacai adóhivatalhoz adóhivatali ellenőrré nevezte ki.

Ev. ref. istentisztelet. A zombori ev. ref. gyülekezet folyó november hó 11-én, d. e. 11 órakor, a reformáció emlékeztetere az ág. ev. imaházban ünnepi istentiszteletet tart. — Arany Gusztáv r. lelkész. Kozma László e gondnok.

Irnokválasztás. Jovánovits Bránkó Szenttamás község irnokává választatott meg.

A szabadkai baromfi-kiállítás. A sikeresnek ígérkező szabadkai baromfi-kiállítás védői tisztére Fernbach Károly Bács-Bodrog vármegye és Zombor szab. kir. város főispánjának nejét és Bezerédj István szabadkai főispán nejét kérték föl, választot tak ezenkívül száztágu férfi- és kétszáztagu hölgybizottságot, amelyeknek elnöke lett: Biró Károly dr. polgármester, Mukits Simon országos képviselő, Purgly Sándor földbirtokos és Regényi Lajos földbirtokos, alelnöke Czajlik István földművelés-iskolai igazgató, Klein Adolf dr. kórházi főorvos, Reiszner Lajos dr. ügyvéd és Törley Gyula földbirtokos; jegyzői: Ács Jenő dr. ügyvéd és Mérei Agost főgimnáziumi tanár.

Lódíjazás Zomborban. A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület szokásos lódíjazásainak egyikét 1. hó 4-én Zomborban a vásártéren tartotta meg. A 9 órakor kezdődő díjazáson jelen voltak: Latinovits Pál, Hauke Imre, dr. Falcione Nándor, Falcione Sándor, Kállay mentellepparancsnok (Baja), Ily György, Szilárd Jakab, Matzitz Lajos állatorvosok, Listyevity Titusz, Martinovics György, Inhoff József stb. stb. A díjazáson 49 ló vezetett elő. I-ső csoportban elővezettetett 15 darab sikerült 1 évesnél fiatalabb csikóval bemutatott anyakanca. Díjakat nyertek: Lugumerszky Nikola Zombor 80 korona, Szigeti Lajos József fia Ómoravica 60 korona, Bosnyák József Zombor 40 korona, Tómits Péter Ószivác 20 korona, Vörös Lajos Zombor bronz oklevél. A II-dik csoportban elővezettetett 9 darab három éves kancacsikó, amelyek kitűnő tenyészkepes séget ígérnek. Díjakat nyertek: Samu János Doroszló 50 korona, Lugumerszky Tósa Zombor 40 korona, Samu István Doroszló 20 korona. A III-dik csoportban 5 darab 2 éves kancacsikó. Díjakat nyertek: Lázits Szima Zombor 50 korona, Guzsvány János Bácskertes 30 korona, Stevancev György Zombor 20 korona. A IV-dik csoportban elővezettetett 20 darab egy éves kancacsikó. Díjakat nyertek: Resch Keresztély Doroszló 50 korona, Lugumerszky Tósa Zombor 30 korona, Nasztasity Milán Zombor 10 korona, Fernbach Márton Szilberek ezüstoklevél. A díjakat d. e. 11 órakor osztotta ki Latinovits Pál egyesületi elnök: megköszönte a megjelenteknek az érdeklődést, továbbá kitartásra hívta föl a díjazott tenyésztőket s a díjazást berekesztette.

Csendőrség Zomborban. Zombor város törvényhatósági bizottsága a múlt évben elhatározta, hogy a városnak bel- és külterületén csendőrségi szolgálat életbeléptetését kéri. A folyó évben ezen véghatározatát akként módosította, hogy a csendőrségnek csakis a külterületre való föllállítására ker engedélyt. A belügyminiszteri jóváhagyás a napokban érkezett le a város tanácsához, így nemsokára négy csendőrségi fog felállíthatni és pedig a Zsárkóvác-, Sáponya-, Nenadits és Bilits-Obzir-szállásokon.

Orvosválasztás. A szabadkai ker. betegsegélyzőpénztár a napokban tartotta meg orvosválasztását, mely alkalommal dr. Weitzenfeld Félix szabadkai gyakorló orvos választott meg.

Csőd. A zombori törvényszék Szakácsy Nándor kulai kereskedő ellen csődöt nyitott. Tömeggondnokul dr. Schneider Károly kulai ügyvéd, helyettesül dr. Gál Rezső zombori ügyvéd neveztetett ki.

Halálozás. Heizler Ferenc, aki hosszú időn keresztül volt a városi könyvtár kezelője, folyó évi november hó 5-én éjjel 11 órakor életének 76. évében hosszabb betegség után meghalt. Temetése folyó évi november hó 7-én délután fél 4 órakor volt.

A zombori műkedvelő fényképészek egyesülete. Megemlékeztünk már róla, hogy a zombori műkedvelő fényképészek tömörülni óhajtanak, egyesületet szándékoznak alapítani. A tervezgetés már megérett a megvalósulásra. Baumann Nándor, Krump Vilmos és dr. Lallosevits János kidolgozták az alapszabálytervezetet, szétküldték a felhívásokat a belépési nyilatkozatokkal. Az amatőrök közül már eddig is annyian jelentek, hogy az egyesület létesítése biztosítva van. Az alakuló közgyűlés folyó november hó 11-én, vasárnap d. e. 11 órakor lesz a felső kereskedelmi iskolában. Akik belépési nyilatkozatukat eddig még nem küldték be, de az egyesületnek tagjai akarnak lenni, jelenjenek meg az alakuló közgyűlésen, melyen az alapszabályokat véglegesen megállapítják s a tisztikart is megválasztják. Az egyesület az alakuló közgyűlés után azonnal megkezdi működését.

A szabadkai nyomdászok sztrájkja megszűnt. A múlt hétfőn épen nyolc napja volt, hogy a szabadkai nyomdai alkalmazottak beszüntették a munkát s így az összes szabadkai lapok nem jelenhettek meg. Végre hosszú tárgyalások után a munkaadók és munkások között sikerült a megegyezést létrehozni s a munkások e hó 5-én visszatértek szekrényeikhez és most ismét vigan folyik a munka, a gép is tovább zakatol.

Uj községi gazdakör. Szépligeten október hó 28-án vármegyei gazdasági egyesületünk Inhoff egyesületi titkár és Hessz egyesületi megbízott jelenlétében megalakította a községi gazdakört. Elnökké: Baljev Bálint községi bíró, alelnökké: Becker Miklós, pénztárossá: Reisz Péter, titkárrá: Gauder Adám választatott meg. A választmány tagjai lettek: Tiffenbach Rezső, Baljev József, Pink Mihály, Höhn Ferenc, Krämer Ferenc, Koringer Jakab, Reimann Miklós, Schumacher János, Strausz Antal.

Elvi jelentőségű határozatok. Ha a telekkönyvi kivonat szerint a közös legelő birtoka és használati joga a községet és nem a közbirtokosságot illeti, úgy a legelő birtoka iránti pörben a közbirtokosságot képviselői jog csak akkor illeti meg, ha a használati jogot és birtokot megszerezte. — Olyan esetben, amikor a közbirtokosság szervezve nincs, csak az igazolt közbirtokosok egyenként nevezhetnek képviselőt. — Az iparigazolvány kiadása abból az okból, hogy valamely áru elárúsítása nem közszükséglet, meg nem tagadható. Kizárólag vásárokon való elárúsításra iparigazolványt nem lehet adni. — Lóhusból készült hentes-árut csakis lóhús-főlliratu üzlethelyiségben, illetve sátorban, kosárban, szatyorban stb. lehet árusítani. — Kiskoru javára folytatott iparüző jog a kiskorunak korengedeleme mellett való nagykorúsítása következtében megszűnik.

Háziipari tanfolyamok. A földművelésügyi miniszter utasította a gazdasági szaktanárokat, hogy a tél folyamán a mezőgazdasági munkásnépnek a fűzessző-fonás, seprőkötés, tafaragás, szalma- és gyékényfonásban való kioktatása céljából háziipari tanfolyamokat rendezzenek. A tél folyamán a bajai szaktanár Bácsalmás, Csávoly, Bátorostor és Nagybaracska községekben rendez ilyen tanfolyamokat. Ezen tanfolyamokon azonkívül a hét bizonyos megállapított napjain felnőttek részére gazdasági előadások is tartatnak.

Megszűnő hajójáratok. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy a baja—apatini vonalon a menetrendszerű járatokat személy- és áruforgalmat a folyó évi hajózási időnyre november hó 20-ával megszünteti.

A fékező halála. A napokban a verbázi állomáson a sineken félholtan találták Nurbert Keresztély 23 éves vasuti fékezőt. A szerencsétlen embernek a jobb lába teljesen össze volt roncfolva. Beszállították a szabadkai köz-kórházba, ahol nehéz haláltusa után ki-szenvedett.

Pilseni sör. Horvátovits Sztipó, az „Elefánt” szálló vendéglőse értesíti a sör-fogyasztó közönséget, hogy folyó hó 11-én vasárnap pilseni sör kapható.

Elvetemült fiu. Baesa Süli János topolyai gazdaember a múlt héten panaszt emelt István nevű fia ellen, hogy az iszonyu átkozódás és szitkozódás között előbb őt, majd a védelmére kelt nejét, ki a fiúnak mostoha-anya, vasvillával megtámadta. A szóvita állítólag onnan keletkezett, hogy a fiu ittás állapotban volt és keveselte az ebédet. A szülők eleinte csitították, de ez mit sem használt, mert az elvetemült fiu oly dühbe jött, hogy egy vasvillát felkapott és azzal támadt szüleire. A kihallgatás során a fiu tagadta az életveszélyes fenyegetést, de azt beismerte, hogy szüleit szidta és átkozta. A hatóság hivatva lesz kideríteni azt, hogy bűnös e vagy nem és ha igen, ugy a hálátlan fiu a méltó büntetését kell hogy megkapja.

Rákóczi-fürdő. Kister Mihály verbázi lakos a mai igényeknek megfelelően berendezett ártézi gőzfürdőt épített Verbászon, mely már nemsokára elkészül. Minthogy az ártézi kútból vizet azon a napon kapott először, midőn II. Rákóczi és társai hánvai magyar földre léptek, a tulajdonos Rákóczi-fürdőnek fogja a gőzfürdőt elnevezni.

A pótlóvadások mikénti fogatósítása. A m. kir. földművelésügyi miniszterium 60561 számú rendeletével a vármegyei gazdasági egyesület utjáu felhívja a gazdaközönséget, hogy a pótlóvadás alkalmával a fedezetési jegyet magával hozza. Ha fedezetési jegy nem volna, az anyakanca vezetendő elő. A pótló leszármazása ilyenkor hatóságilag igazolandó. Ezen rendelettel el akarja érni a miniszterium azt, hogy a kisebb tenyésztők és gazdák ismert származásu kancát szerezzenek be esetleg a már meglévő jó anyagot megőrzéské.

Elgázolta a vonat. Rémes szerencsétlenség történt a múlt vasárnap a budapest—szabadkai vasuti vonalon. A délelőtti gyorsvonat Halas előtt, ahol már mintegy 16 év előtt vonatösszeütközés volt, a nyílt pályán megállott. Az utasok ijedten ugrottak ki a kocsikból és ekkor rettenetes látvány tárult eléjük. Egy szerencsétlen tanyai ember fetrengett a földön vérében. A holdogtalan ember a gyorsvonat előtt át akart futni a sineken, de a mozdony alá került és az mindkét lábát térdén felül levágta. Az elesonkított embert, kinek borzasztó sebeit a vonaton utazó ezredorvos kötözte be, beszállították a halasi köz-kórházba.

Csak egy virágszálat! Esdve kérjük a mi jó közönségünket, rója le azt a szent vámot, amelyet a szegénysorsu fűdőbetegek megmentéséért tőle kérnek. Ne dobják el azt a befizetési lapot vagy utalványt, melyet a József kir. herceg Szanatórium Egyesület (Budapest. IX., Lónyay-utca 47 sz.) a napokban szétküldött, és ha valóban csak egy virágszál váltságdíját is, de küldjék el. Azt mondja Mikszáth, hogy még most is siratjuk a mohácsi csatát, ahol 25,000 magyar veszett el és közönyvel, ölöttet kézzel, síváran nézzük ennek a derék egyesületnek fáradhatatlan tevékenységét, mellyel minden évben annyi magyart tudna megmenteni, a hány a mohácsi csatásokon elvérzett, ha a közönség a halottak napi koszoruból egy szál virág árát valóban elküldi. Fogja el a sziveket az emberszeretet meleg érzete és ha néhány krajeárral is, de áldozunk! Nem szabad a magyarnak pusztulnia! Füllékeket vagy koronákat egyforma mélységes hálával fogad a József kir. herceg Szanatórium Egyesület, mely az ország minden tájáról, tehát tőlünk is vesz föl majd gyógyítóházában (már épül az első) betegeket.

Pincemesteri tanfolyam Budafokon. A földművelésügyi miniszterium 83318. szám alatti rendelete értelmében Budafokon 1906. november 19-től december 1-ig kisbirtokosok és viucellérek részére; f. évi december 3-tól december 15-ig nagyobb szőlőbirtokosok és gazdatisztek számára pincemesteri tanfolyam lesz. Az érdeklődőknek a szükséges felvilágosítással készséggel szolgál a vármegyei gazdasági egyesületünk.

Az arató-sztrájk epilógusa.

A sztrájkoló földmunkások nyári mozgalmának végső eredményéről érdekes adatokat közöl a Szakszervezeti Értesítő legutóbb megjelent száma. A sztrájkterületekről beérkezett jelentések szerint ugyanis június közepétől július közepéig, tehát egy hónap alatt, elítéltek Arad megyében 81 munkást, összesen 1620 napi büntetésre, Bács Bodrogmegyében 126 munkást 4470 napra, Baranyában 154 munkást 4620 napra, Békésben 873 munkást 13.668 napra, Csanádban 49 munkást 2940 napra, Csongrádban 36 munkást 1080 napra, Fejérmegyében 156 munkást 4130 napra, Temesben 67 munkást 4020 napra, Torontálban 39 munkást 1157 napra, összesen 1581 munkást 37.705 napra.

Ki akar egyéves önkéntes lenni?

Bizonyára van olvasóink között akár-hány fiatal ember, ki annak idején tanulmányait félbehagyta és így a három éves terhes katonai szolgálatnak néz elébe. Debrecenben már évtizedek óta sikeresen működik az országiszerte kitűnő hírnévnek örvendő Lichtblau-féle állami felügyelet alatt álló katonai előkészítő tanfolyam, hol mindazon ifjak, kik a megkívánt iskolákat nem végezték, előkészítésként és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. — Születési év okkellen közlendő. — Prospektust bárkinek készséggel küld Járóssy Lajos intézeti igazgató Debrecen.

A szerencse otthona.

A sokat áhitozott, mindenki által ostromolt szerencse ezernyi szeszélye kiszámíthatatlan. Hiába üdözzük, ha nem akar közeledni felénk, míg sokszor önmagától szinte következetesen kegyelme fogad bennünket. Talán legjobb bizonyosság erre az osztálysorsjáték. Ha például a Gaedicke A. budapesti bankház eredményeit nézzük úgy a most lefolyt sorsjátékban mint a múltban is, tapasztalhatjuk, hogy ez a bankház valószínűleg állandó otthona a szerencsének. Ugyazólván mindennapra esik egy főnyeremény a Gaedicke bankházban, melynek ügyfelei a mult osztálysorsjátékban többek között a 400.000, 60.000, háromszor a 30.000 és 20.000, a mostaniban pedig a 90.000, 50.000, 25.000 és négyszer a 15.000 koronás főnyereményeket nyerték. Ez a körülmény meg a Gaedicke bankház mindenkor pontos és gyors ügykezelése magyarázzák azt a hatalmas fogalmat, melynek e közmondásos szerencsésű bankház örvend.

Fiúk és leányok együttnevelése.

Angliában a harpendeni Szent György iskolában, mely nyilvános intézet, érdekes kísérletet tesznek a fiúk és leányok együttnevelésével és ezt a kísérletet a legegyszerűbb oktatástól fel az egyetemi oktatásig mindvégig akarják folytatni.

Angliában tehát az a meggyőződés jutott érvényre, hogy a nevelési kérdés úgy oldható meg sikerrel, ha mindkét nembeli ifjuság részére közös iskolát létesítenek. A dolog nem oly új, mint nekünk tetszik. Amerikában már ötven, Skandináviában harminc év óta tanítják a fiukat és leányokat.

A sokkal szívélyesebb viszony férfiak és nők között ezekben az országokban, továbbá a sokkal nagyobb tisztelet, mellyel a két nem egymás iránt viseltetik ott, legjobb bizonyítéka a közös nevelés és a kölcsönös megértés közötti szoros összefüggésnek.

A közös tanításnak számos előnye van. A lányok önállóbbak lesznek, a fiúk pedig szorgalmasabbak és csiszoltabb magaviseletűek lesznek. Hiszen az emberi természetből soha sem hiányzik egészen a tetszvágy s annak csirái már legfiatalabb korunktól kezdve mutatkoznak. A tetszvágy különösen a másik nemmel szemben érvényesül s a közös tanítás ezt a hatalmas erkölcsi segédeszközt használja fel a cél eléréséhez. A dicséretnek is, a meg-

rovásnak is nagyobb a hatása ilyen környezetben.

De nemcsak a tanulási igyekezetet növelik a közös tanítás által; nemcsak a versengés emeli a közös tanítás eredményességét, hanem a kiszabott tananyag is könnyebben elvégezhető. Főleg azért, mert a tanulók magaviselete kevésbé eshet kifogás alá.

Angliában az akciót egy lelkész kezdeményezte, ki azt vallja, hogy a nemek mesterséges elkülönítése hamis elv. Ennek az igazságát nehéz tagadni. Hiszen az iskolát az élet előkészítőjének tartjuk. Az életben pedig azt látjuk, hogy mindkét nem közösen működik. A női emancipáció folytonos terjedéssel még a két nem élethivatása is mindinkább közelebb jut egymáshoz. Ha tehát az iskola csakugyan az életre készíti elő az ifjuságot, miért követ más elvet, mint maga az élet?

A legnagyobb aggály, melyet a fiúk és leányok együttnevelése ellen támasztani lehet s amely eddig ugyazólván egyedüli ok volt a tanítás elkülönítésére: a félelem az erkölcsi romlásától. Ez a nézet azonban nem állja meg helyét. Az iskola, mely a kellő felügyeletnek nincs híján, nem ad alkalmat a kétnembeli ifjuságnak erkölcselenségekre; semmiesetre se többet az által, hogy a fiúk és leányok tanítás alatt és a rövid órák közti szünetekben egy teremben vannak, mintha ugyanazon épület egy részének külön termeibe volnának elhelyezve. Sőt az erkölcsiség a közös tanítás alkalmából a megszokás következtében még javul is. Azáltal, hogy a két nem az iskolában szellemileg közelebb hozatik egymáshoz, az erkölcsiség tehát nem veszít semmit, ellenben igen sokat nyer az értelmiség.

Am azért ne tagadjuk, hogy a közös tanítás elmélete alatt, voltaképpen burkoltan egy nagy társadalmi probléma megoldása lapang. Bármilyen kedvező is a fiúkra nézve, hogy leányokkal együtt nevelkednek, a közösség nagyobb előnyét a nő huzza. A mostani viszonyok között ugyanis, amikor még nem minden kenyérkereseti pálya nyitva előtte. Ha a derék angol lelkész nem is hirdeti dobszóval, hogy a közös iskolával a női emancipáció kérdését akarja előbbre vinni, ez a szándéka mégis nyilvánvaló. Mert ki ne látná be, hogy az a nő, aki ugyanazon helyen sajátította el tudását, mint a férfi, az a nő, aki ugyanazon teremben, ugyanattól a tanártól nyert képeztést, mint a férfi, de igényeiben szerényebb annál, nem lesz veszélyes vetélytárs az eddig csak férfiak előtt nyílt életpályákon?

A közös tanítást tehát a női emancipátorok kész örömmel fogadhatják; de azok sem kárhoztathatják, kik ellenséges szemmel nézik a nők konkurenciáját; előnye felérnek a vélt sérelem bajával, de meg máskülönbben sem lehet immár a nőemancipációt utjában feltartóztatni. Közös tanítás nélkül is csakugyan haladni fog az, mintha ideig-óráig elvonjuk is tőle ezt az erős segítséget.

Színház.

Polgár Károly kedves társulatának szerepléséhez fűzött reményeink valóra váltak. Az első operettek sikerét újjakkal szaporították.

Hétfőn Levedan „A párbaj” c. színműve került előadásra. A remek alkotású dráma művészi alakításokra nyújtott módot s fényes bizonyosságát adta a társulat tehetséges erőinek. A hit és a hitetlenség nagy ellentétjét csak fokozta azok képviselőinek, két testvérnek, Dániel Abbénak s De Moreyennek ádáz gyűlölete. Közöttük áll De Chailles hercegné

s küzdelmük érette dul. A hitetlen De Morey szeretőjévé akarja tenni a hercegnőt, testvére, Dániel Abbé a hit vigaszával erősíti a küzdelemben vergődő hercegnőt. — A herceg halála azonban megváltoztatja a helyzetet s miután Bolene püspök meggyőzi a hercegnőt anyai hivatásáról, De Morey neje lesz s a két testvér is megértve egymást, kibékül.

Mélyenjáró gondolatokban hővelkedő, hatalmas szerepek művészi alakítása erős próbára tette a szereplőket, fáradozásukat azonban siker koronázta. S. Kürti Margit De Chailles hercegnője, akár mint szerelmes, akár mint vezeklő asszony művészi volt. Virányi Sándor (De Morey) a hideg tudós, a szenvedő emberiségért küzdő orvos, s a szerelmes férfi szerepében temperamentumos játékaival eddigi sikereit jelentősen gyarapította. Az élettapasztalatokban megöregedett Bolene püspök nyugodt, méltóságos alakítása Sik Rezső érdeme. Remete Géza (Dániel Abbé) is legjobb erejét fordította szerepére, bár tehetsége más természetűben sokkal inkább érvényesült volna.

Kedden Martos—Huszka **Gül-Babá**-ját a vasárnapéhoz hasonló művészettel és sikerrel adta elő a társulat.

Szerdán Csiky Gergely kedves vigjátéka, a **Nagymama** került színre. Ismerős s kedvelt tárgya iróinknak, hogy az öregek gyűlöletre vált szerelmük unokáikban támadjon fel. Szerény grófnőt, mivel szíve vonzalma ellenére máshoz ment férjhez, meggyűlölte Örkényi Vilmos báró. Az idő csak nem enyhítette szíve érzelmét s midőn Kálmán rokona a grófnő elveszettnek hitt, de megtalált unokáját, Mártát akarja feleségül venni, a házasságnak ellenmond. A frigynek akadály a grófnő unokaöccse is, Ernő, aki szintén Mártát, az unokatestvérét szereti, ez azonban Kálmánhoz vonzódik. Ernő már le is mond Mártáról, mert ifjúi szíve már Örkényi rokonáért, Piroskáért lángol. A két ifju pár boldogságához csak az öregek beleegyezése szükséges, amit a jó nagymama szerez meg, kibékítvén a nehezelt Örkényit.

A szereplők általában szépen s ambícióval játszottak. Molnár Vilma kedves nagymama volt; Szabados Gizikének az árva, majd a nagymama dédelgetett unokájának, a szerelmes Mártának szerepében jelentős sikert ért el. Kedves katonamagy volt Haraszi Vilma (Piroška). A könnyen hevülő, esapongó kedvű szerelmes Ernő művészi alakítása Virányi Sándor érdeme. Jó volt Sik Rezső marcona ezredese s „csillapítója” Remete Géza Koszta táborig lelkésze. Jelentős sikere volt Szalókinak Tódorka Szilárd tanár szerepében, továbbá Papp Ilonkának (Timár Karolin) és Ernyeinek (Lango Szerafina)

Z. I.

HIRDETÉSEK.**Hirdetmény.**

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy a Csonoplya, Kerény, Szivác és Kissztapár községeken átvonuló nagyvölgyi árok tisztítása **f. évi november hó 11-én Kissztapáron** — kilométerenként — árverésen ki fog adatni; az árverezni szándékozók folyó hó 11-én d. e. 8 órakor Kissztapáron jelenjenek meg.

Csonoplya, 1906. november 5-én.

Deák Andor,
társulati elnök.

Több jó karban levő
csinos és vendéglők vagy
kávéházakba alkalmas

petroleumlámpa

egyenként vagy csoport-
ban **eladók**

Szemző Gyulánál

3-2

Zomborban.

Legeltetés.

Szilberek község határá-
ban fekvő Prekaja pusztán
lévő 280 katasztrális hold
kaszálómon elfogadok lege-
lőre juhokat november és
december hónapokra.

Szilberek, 1906. november 4.

Zányi Bódog,

2-2

jegyző.

3584. szám.

1906.

Hirdetmény.

Bajmok község jegyzői irodájában
egy kisegítő végrehajtó két korona
napidij mellett két hónapi időtartamra
azonnal alkalmazást nyer.
Ajánlatok Lichtneckert József községi
jegyzőhöz intézendők.

Bajmok, 1906. november 4-én.

2-2

Az előjáróság.

A címre tessék figyelni.

A nagyérdemű ruhavásárló közönségnek
becses figyelmébe ajánlom a dusan fel-
szerezett elsőrendű

ruharaktáramat,

mindennemű

: : férfi-, fiu- és gyermekruha, : :
ugymintszőrme-, bőr- és sportkabátok,
különlegességek felöltőkben és
gyermekruhákban.

Jó munka!

Szabott ár!

Kiváló tisztelettel

BONDY ARNOLD

Zombor, Kossuth Lajos (fő) utca 12. szám,
a takarékpénztárral szemben. 16-12

Nagy élesztő-, szesz- és aether-gyár a megyében.

Szabadkán 300,000 korona alaptőkével napi 15—20
mm. sajtolt élesztőt és 10 hekto aethert termelő gyár részvénytársaság
alapítatik.

Egy részvény ára 200 korona, melynek 10 százaléka vagyis
részvényenként **20 korona**, továbbá **5 korona** alapítási költség a jegy-
zés alkalmával kifizetendő s illetve postautalványon a „Szabadka és Vidéke”
pénzintézetbe beküldendő. Jegyzések még elfogadtnak.

Az alakuló közgyűlés határnapja hirlapilag fog közzététetni.

Az alapítók:

Grüner Adám bankigazgató, **Erdős Ignác** élesztőgyáros, **Dr. Klein Adolf** orvos,
Szabadka. Bécs. Szabadka.

Mészáros Gábor magánzó, **Dr. Dömötör Miksa** orvos, **Lengyel S.** kereskedő,
Szabadka. Szabadka. Szabadka.

Schaffer Adolf földbirtokos, **Dr. Klein Mátvás** ügyvéd,
Szabadka. Szabadka.

9124/1kvi 1906. szám

Arveresi hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a zombori
kereskedelmi és iparbank végrehajtónak Be-
lyánszki Triva végrehajtást szenvedő elleni
1923 korona hátralék tökéletesítés és járuléka
iránti végrehajtási ügyében a zombori kir.
törvényszék területén lévő Zomborban fekvő a
zombori 4872. számú betétben Belyánszki Triva
tulajdonánál bejegyzett A. I. 1—2 sor, 22352.
hr. 374 □ öl, 22353. hr. 752 □ öl ingat-
lanokra 96 koronában. — az A II 1—7 sor,
22381/2. hr. 1179 □ öl, 22382/2. hr. 268
□ öl, 22383. hr. 36 ö. i. sz ház 209 □ öl
beltelek, — 22384/2 hr. 147 □ öl, 22385/2
hr. 615 □ öl, 22386/2. hr. 207 □ öl,
22387/2. hr. 1 hold 1260 □ öl ingatlanokra
2129 koronában. — A. II 1—3 sor, 22393.
hr. 444 □ öl, 22394. hr. 90 □ öl, 22395.
hr. 1039 □ öl ingatlanokra 396 koronában. —
A. + 22380/4—3. hrsz 2 hold 571 □ öl

ingatlanokra 1215 koronában ezennel megállá-
pitott kikiáltási árban az árverést elrendelte
és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az
1906. évi december hó 21-ik (huszonegy) napján
délután 3 órakor a telekkönyvi hatóság árve-
resi helyiségében megtartandó nyilvános árve-
resen a megállapított kikiáltási áron alul is
eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az in-
gatlank becserének 10 %-át készpénzben,
vagy az 1881. évi LX. törvényeikk 42. §-ában
jelzett árfolyammal számított és az 1881. no-
vember hó 1-én 3333. szám alatt kelt igaz-
ságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt
óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez
letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a
értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges
elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer-
vényt átszolgáltatni.

Zomborban, 1906. évi november hó 2-án.

A kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

R a d á n y,

kir. tszéki bíró.

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha a hirneves és
csakis eredeti „BÄCHER-féle

„acélekéket és tégelyacél-eketestet vásárolja.”

A Bächer-féle ekék és eketestek kigazdák számára is ké-
szülnek és úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság
tekintetében minden más gyártmányt felülmulnak és munka-
teljesítés tekintetében kiválnak. Az ekéfej törhetetlen acélből
készül, melyekért 5 évi szavatosságot vállalok.

Arjegyzéket és arajánlatot készséggel ingyen küldök!

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyár raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

== A MELICHÄR-féle cs. és kir. szabadalmazott ==

„UNICUM DRILL“

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet,
pontos szabályozhatóság, mint tartósság tekintetében valamennyi
gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 13 évben
26,000-nél több ily gép adatott el.

Abrás leirással és arjegyzékkel ingyen szolgál:

MELICHÄR FERENC, csász. és kir. szabadalmazott
vetőgépgyárának raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Ki volna hajlandó egy 8 éves árva kis leányt örökségbe elfogadni. — Bővebb értesítést ad a kiadóhivatal. 3-3

Hungária fürdő

A fürdők használati ideje 1906. évi szeptember hó 1-től.....

Minden nap reggeli 6 órától kezdve esti 6 óráig a nagyközönség

rendelkezésre áll.

||| **Gőzfürdő:** |||

Urak részére

minden nap déli 1 óráig

: kedden délután is. :

∴ **Hölgyek részére** ∴

hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton

d. u. 2-től 6 óráig.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasárnap d. u. kivételével használhatják.

Diákjegyek csak kedden és iskolásleányok részére fürdőjegyek csak szerdán d. u. adatnak ki.

Allandóan friss víz folyik.

Masseur, tyukszemvágó, fodrász a fürdőben.

Telefon. Ujságok.

Legnagyobb tisztaság és kényelem.

Bérelni a fürdő-fodrásznál bármely naptól fogva lehet.

A fürdőárak a jegyelárusítóknál és Zsulyevits Mihály fürdő-fodrásznál megtudhatók.

A legolcsóbb napi áron raktárunkon tartunk mindig kitérő minőségű

köszen

u. m. porosz szalon köszen, salgótarjánit, vodnikit és koakszot.

Egyszersmind ajánljuk nagy raktárunkat mindennemű legjobb minőségű

hegyi tűzifában.

Schwarz Testvérek

12-8

Ujvidék, haltér 12.

Ismét

óriási szerencse Gaedickenél.

A szerencse által oly kiválóan kedvelt gyűjtődém az utóbbi két sorsjátékban annyi főnyereményhez jutott, hogy szinte szállóigévé vált ez a közmondás:

Naponta egy főnyeremény Gaedickenél.

Csak az utolsó két sorsjátékban

a következő főnyereményt fizettem ki t. vevőimnek:

A legnagyobb főnyereményt

400.000 K-t a 19406. számra

90.000	koronát a	3148	számra
60.000	" "	3952	"
50.000	" "	64714	"
30.000	" "	42778	"
30.000	" "	88837	"
25.000	" "	15900	"
20.000	" "	88000	"
15.000	" "	43841	"
15.000	" "	95793	"
15.000	" "	115220	"
15.000	" "	121497	"
15.000	" "	97214	"
10.000	" "	35828	"
10.000	" "	71772	"
10.000	" "	42529	"

Aki egy főnyereményhez akar jutni, az játszék feltétlenül **Gaedicke** szerencsegyűjtődéjében, mert eddig ott nyerték, bebizonyíthatólag, a legtöbb főnyereményt.

Az I. osztály huzása már

november hó 22. és 23-án kezdődik.

A sorsjegyek ára:

Egy egész	Egy fél	Egy negyed	Egy nyolcad sorsjegy
12.—	6.—	3.—	1.50 korona.

Minden vevőimnek postabefizetési lapot küldök, mely által pénzküldemények postadíjmentesen utalhatók át.

Vevőköröm sorsjátékról sorsjátékra nagyobbodik, mely körülmény fényes bizonyítéka annak, hogy gyűjtődém a lakosság minden rétegében közkedveltségnek örvend.

Kisérelje meg egyszer szerencsésjét **Gaedicke** szerencsegyűjtődéjében s Ön bizton számíthat eredményre.

GÆEDICKE bankház

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Házeladás.

Zomborban
Apatini-utca 28. számú
.: ház szabad kézből .:
==== eladó. ====
: : : : Bővebbet : : : :
Sztrilich Zsigmondnál,
Zomborban. 3-1

Valódi
karlócai szőlő-ürmös
literje 80 krajcár.
Három éves rizlingi bor
literje 40 krajcár.
Tavali baranyai asztali bor
literje 32 krajcár.
Kapható: 3-2
Özv. VÖRÖS ISTVÁNNÉ
déligyümölcsüzletében
ZOMBOR, Posta-utca.

„FORTUNA“

VÁSÁROLJON
SZERENCSE-
OSZTÁLYSORSJEGYET

HERCZOG TESTVÉREK
BANKHÁZÁBAN ZOMBOR.

Egy egész 12 korona, egy fél 6 korona, egy
negyed 3 korona, egy nyolcad 1-50 korona.

Huzás már november 22. és 23-án.

ITT MEGRENDELHETŐK:

VÁLTÓK
GYÁSZLAPOK
SZÁMLAK
LEVÉLFEJEK
NÉVJEGYEK
ELJEGYZÉSI ÉS
ESKETÉSI KARTYÁK
SÍMA- ÉS
DOMBORNOMATU
MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KONYOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.

PAPIR- és IRÓSZEREK
A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON.

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK
ÉS A
KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

ITT MEGRENDELHETŐK:

HIRLAPOK MŰVEK
NAPTÁRAK
TÁBLÁZATOK
FALRAGASZOK
KÖRLEVELEK
TÁNCVIGALMI
MEGHÍVÓK
TÁNCRENDEK
ÉTLAPOK

TELEFON SZÁM: 18.

A „BÁCSKA“ KIADÓHIVATALA.